

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้โดยการบูรณาการตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดจันทบุรี 2) เพื่อสร้างและตรวจสอบรูปแบบการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้โดยการบูรณาการตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดจันทบุรี 3) เพื่อทดลองและประเมินการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โดยการบูรณาการตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดจันทบุรีซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้โดยการบูรณาการตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดจันทบุรี ก่อนดำเนินการพัฒนารูปแบบ

ระยะที่ 2 การสร้างและตรวจสอบรูปแบบการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้โดยการบูรณาการตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดจันทบุรี

ระยะที่ 3 ทดลองและประเมินการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โดยการบูรณาการตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดจันทบุรี

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้โดยการบูรณาการตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดจันทบุรี ก่อนดำเนินการพัฒนารูปแบบ ก่อนดำเนินการพัฒนารูปแบบ

จากผลการศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้โดยการบูรณาการตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดจันทบุรี พบว่า ภาพรวม

ระยะที่ 1

1. ประชุมชี้แจงระหว่างผู้ดำเนินโครงการและครูที่โรงเรียน เพื่อปรึกษาหารือในโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน

2. เชิญชุมชนชาวบ้าน ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ปกครองที่มีความรู้เรื่องเกษตร มาประชุมจำนวน 5 คน รวมถึงครูในโรงเรียน โดยใช้พื้นที่การเกษตรเป็นหลักแล้วช่วยกันคิด เพื่อให้ผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษามีความเข้าใจความเข้าใจได้ง่ายในกระบวนการเรียนการสอนและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

3. ผู้ดำเนินโครงการและคณะครูในโรงเรียนวางแผนการดำเนินการร่วมกันในการพัฒนานวัตกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” โดยข้อสรุปที่ได้คือ ประเด็นของกล้วย

ระยะที่ 2

ดำเนินการตามแผนที่ร่วมมือกันคิดและหาแนวทางร่วมกัน ในประเด็นของกล้วย โดยแบ่งเรื่องกล้วย ออกเป็น 3 เรื่อง 3 ฐาน ในแต่ละฐาน นักเรียนทุกคนได้รับการเรียนรู้ และปฏิบัติจริง จากครู ผู้ปกครอง ประชาชนชาวบ้าน ทั้งนี้ในแต่ละฐานต้องสอดคล้องกับ 4 H ดังนี้

ฐานที่ 1 กล้วยเพื่อชีวิต

กิจกรรมที่ 1 “รู้เรื่องกล้วย จำนวน 3 ชั่วโมง

ชนิดของกล้วย (กล้วยหอม), กล้วยไข่, กล้วยน้ำว้า 1 ชั่วโมง (HEAD)

ประวัติของกล้วย 1 ชั่วโมง (HEAD)

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของกล้วย (ลำต้น, ดอก, ผล, เมล็ด, ราก, ใบ)

1 ชั่วโมง (HEAD)

กิจกรรมที่ 2 “ปลูกและดูแลกล้วย” จำนวน 8 ชั่วโมง

เรียนรู้วิธีการปลูกและการดูแล 1 ชั่วโมง (HEAD)

ลงมือปลูกกล้วย 7 ชั่วโมง (HAND)

-การปลูก -การกำจัดหน่อ

-การให้ปุ๋ย -การค้ำยัน

-การให้ผล -การคลุมถุง

กิจกรรมที่ 3 “ตามหาโรคและแมลง” จำนวน 3 ชั่วโมง

เรียนรู้โรคและแมลงต่างๆ จากกล้วย 2 ชั่วโมง (HEAD)

ค้นหาโรคตายพราย, โรคใบจุด, ตั๊กแตน, หนอนม้วนใบ

1 ชั่วโมง (HAND)

กิจกรรมที่ 4 “ขยายพันธุ์” จำนวน 3 ชั่วโมง

เรียนรู้การขยายพันธุ์ 2 ชั่วโมง (HAND)

กิจกรรมที่ 5 “ประโยชน์ของฉัน” จำนวน 3 ชั่วโมง

ใช้ในการบริโภค (ทำขนม, ห่อขนม, ทำอาหาร) 2 ชั่วโมง (HEAD)

พิธีกรรม (แต่งงาน, งานศพ, พิธีกรรมทางศาสนา) 1 ชั่วโมง (HEAD)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ฐานที่ 2 ภาษา..เรื่องกล้วยๆ

กิจกรรมที่ 1 Part of banana tree

กิจกรรม “Sing banana song” 1 ชั่วโมง (Health)

กิจกรรม “Draw part of banana tree” 1 ชั่วโมง (HEAD)

กิจกรรม “เรียนรู้คำศัพท์ Part of banana tree” 1 ชั่วโมง (HEAD)

กิจกรรม “Swat game” 1 ชั่วโมง (HEAD)

	กิจกรรม “Fun with Vocabulary”	1 ชั่วโมง (HEAD)
	กิจกรรมที่ 2 Story of banana	
	กิจกรรม “เขียนสวดยด้วยมือเรา”	1 ชั่วโมง (HAND)
	กิจกรรม “แต่งเรื่อง ต่อภาพ”	1 ชั่วโมง (HEAD)
	กิจกรรม “เรียงให้ถูก..Correct Sentence”	1 ชั่วโมง
(HEAD)		
	กิจกรรม “ผู้กล้านำเสนอ”	1 ชั่วโมง (HEAD)
	กิจกรรม “ยอดนักอ่าน”	1 ชั่วโมง (HEAD)
	กิจกรรม “แสดงบทบาทสมมติ”	2 ชั่วโมง (HEAD)
	กิจกรรม 3 How to make	
	กิจกรรม “เรียนรู้การทำกล้วยปิ้ง :How to make grilled banana”	2 ชั่วโมง (HEAD)
	กิจกรรม “เรียนรู้การทำกล้วยเชื่อม : How to make banana in syrup”	2 ชั่วโมง (HEAD)
	กิจกรรม “เรียนรู้การทำสมูทตี้กล้วยหอม : How to make banana smoothie (A banana smoothie	2 ชั่วโมง (HEAD)
	กิจกรรมที่ 4 Love Thai Culture	
	กิจกรรม “สืบสานการละเล่นเด็กไทยขี่ม้าก้านกล้วย : Banana rib hobbyhorse riding	2 ชั่วโมง (HAND)
	ฐานที่ 3 หลากหลายที่ได้จากกล้วย	
	กิจกรรมที่ 1 “เรื่อง กล้วย กล้วย”	
	ชนิดของกล้วย	1 ชั่วโมง (HEAD)
	ส่วนต่างๆ ของกล้วย	1 ชั่วโมง (HEAD)
	กิจกรรมที่ 2 “ประโยชน์จากใบกล้วย”	
	การห่อขนมทรงเตี้ย	1 ชั่วโมง (HAND)
	กระทงสี่มุมปากหยัก	1 ชั่วโมง (HAND)
	การห่อขนมเทียน	1 ชั่วโมง (HAND)
	การห่อขนมทรงสูง	1 ชั่วโมง (HAND)
	การห่อขนมกรวย	1 ชั่วโมง (HAND)
	กระทงสองมุมท้องแบน	1 ชั่วโมง (HAND)

การประดิษฐ์กระทงลอย	1 ชั่วโมง (HAND)
การประเมินผล	1 ชั่วโมง (HAND)
กิจกรรมที่ 3 “ของเล่นจากก้านกล้วย”	
ปิ่นยาวก้านกล้วย	1 ชั่วโมง (HEAD)
ม้าก้านกล้วย	1 ชั่วโมง (HAND)
ดาบทางใบตอง	1 ชั่วโมง (HAND)
เรือก้านกล้วย	1 ชั่วโมง (HAND)
กิจกรรมที่ 4 “กล้วยแสนอร่อย”	
กล้วยตาก	1 ชั่วโมง (HEAD)
วิเคราะห์วัตถุดิบ	1 ชั่วโมง (HAND)
ฝึกทำเค้กกล้วยตาก	1 ชั่วโมง (HAND)
วิเคราะห์ต้นทุน/กำไร	1 ชั่วโมง (HEAD)
การประเมินผล	1 ชั่วโมง (HAND)

ระยะที่ 3

1.เริ่มในแต่ละฐาน เวลา 14.30 น. ซึ่งดำเนินการทุกวันจันทร์ อังคาร และ วันพฤหัสบดี ฐานที่ 1 กล้วยเพื่อชีวิต มีกิจกรรมย่อย ในแต่ละกิจกรรมจะประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ ใบงาน แบบบันทึกการทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR) แบบสังเกต แบบประเมินความพึงพอใจ สรุปผลที่ได้จากการจัดกิจกรรมโดยคณะครูและผู้ดำเนินโครงการ
 ดังภาพประกอบ การปลูกต้นกล้วย วิธีการต่างๆ

ภาพที่ 4.1 ครูและนักเรียน เตรียมการปลูกต้นกล้วย ร่วมกัน

ภาพที่ 4.2 ครูและนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6เตรียมการปลูกต้นกล้วย ร่วมกัน

ภาพที่ 4.3 ครูและนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 เตรียมการปลูกต้นกล้วย ร่วมกัน โดยมีขั้นตอนของการขุดหลุม และใส่เศษใบไม้ที่หมักไว้แล้วก่อนนำต้นกล้วยลงปลูก

2.ฐานที่ 2 ภาษาเรื่องกล้วยๆ มีกิจกรรมย่อย ในแต่ละกิจกรรมจะประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ ใบบาน แบบบันทึกการทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR) แบบสังเกต แบบประเมินความพึงพอใจ สรุปผลที่ได้จากการจัดกิจกรรมโดยคณะครูและผู้ดำเนินโครงการ

ภาพประกอบกิจกรรม การเรียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ในเรื่องส่วนต่างๆ ของกล้วย

ภาพที่ 4.4 ครูและนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 นำกิจกรรมและเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ แต่งประโยค และมีการแข่งขันกันในกลุ่ม ในเรื่องต้นกล้วย ส่วนประกอบของต้นกล้วย

ภาพที่ 4.5 ครูและนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 นำกิจกรรมและเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ แต่งประโยค และมีการแข่งขันกันในกลุ่ม ในเรื่อง ส่วนประกอบของต้นกล้วย

3.ฐานที่ 3 หลากหลายที่ได้จากกล้วย มีกิจกรรมย่อย ในแต่ละกิจกรรมจะประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ ใบงาน แบบบันทึกการทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR) แบบสังเกต แบบประเมินความพึงพอใจ สรุปผลที่ได้จากการจัดกิจกรรมโดยคณะครูและผู้ดำเนินโครงการ

ภาพประกอบกิจกรรมการห่อขนมชนิดต่างๆ

ภาพที่ 4.6 ครูเตรียมใบตองกล้วยเพื่อห่อขนมที่นักเรียนเตรียมมา และออกแบบกิจกรรมร่วมกัน

ภาพที่ 4.7 ครูให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-3 แยกเป็นกลุ่ม เพื่อเตรียมการห่อขนมโดยใช้ใบตอง

ภาพที่ 4.8 ครูให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-3 แยกเป็นกลุ่ม เพื่อเตรียมการทอขนมโดยใช้ใบตอง

ภาพที่ 4.9 ครูให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-3 แยกเป็นกลุ่ม เพื่อจัดกิจกรรม
เล่นเกมส์ ภาษาอังกฤษ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาพที่ 4.10 ครูให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-3 แยกเป็นกลุ่ม เพื่อจัดกิจกรรม เล่นเกมส์ ภาษาอังกฤษ

4.นวัตกรรมที่ได้ของโรงเรียนวัดดอนตาลคือ Story ของการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลาเรื่อง กล้วย ที่เกิดจากการเรียนรู้ร่วมกันระหว่าง ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้ดำเนินโครงการ ในแต่ละ กิจกรรม

จากการดำเนินการพัฒนานวัตกรรมสู่กระบวนการเรียนการสอน “ลดเวลาเรียน เพิ่ม เวลารู้” ขยายผลต่อยอดองค์ความรู้โดยใช้พื้นที่เป็นฐาน ในระยะที่ 2 ได้มีการดำเนินการดังนี้

- 1.สำรวจความต้องการของโรงเรียนที่มีความประสงค์ในการเข้าร่วมโครงการฯ
- 2.การออกแบบกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ร่วมกัน เพื่อให้มีแนวทางการทำงาน ร่วมกัน

- 3.สรุปผล จากการดำเนินกิจกรรม และถอดบทเรียนร่วมกัน

ระยะเวลาในการดำเนินการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ วันที่ 1 พฤศจิกายน 2559 – 30 กันยายน 2560 โดยมีโรงเรียนวัดดอนตาล (ธรรมราชภูธรสงเคราะห์) สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 เป็นโรงเรียนที่ได้ดำเนินการมาแล้วในระยะที่ 1 ซึ่งผลที่ได้ พบว่า 1) เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่าง ครู นักเรียน ประชาชนชาวบ้าน และอาจารย์ในมหาวิทยาลัย ราชภัฏรำไพพรรณี ในการสร้างนวัตกรรมในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ แล้วหาประเด็นในการ พัฒนากิจกรรมเพื่อนำไปสู่กระบวนการเรียนการสอน 2)ได้องค์ความรู้จากการพัฒนากิจกรรมในแต่ละ ฐาน โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน 3)เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกระบวนการเรียนการสอนโดย การนำกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้มาพัฒนาภายใต้บริบทของชุมชนท้องถิ่น ซึ่งนักเรียน ครู และ นักศึกษา อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ที่สุด จากผลสรุปที่ได้ทำให้มีการขยายในระยะที่สอง ในปีการศึกษา 2560 ซึ่ง ในระยะที่สอง ได้ขยาย และต่อ ยอดต่อ คักความรู้ ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 อีก 9 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านตาเรือ โรงเรียนบ้านทับช้าง โรงเรียนบ้านโป่งน้ำร้อน โรงเรียนบ้านทรัพย์เจริญ โรงเรียน วัดโป่ง โรงเรียนวัดเนินมะหาด โรงเรียนบ้านหนองสลุต โรงเรียนบ้านตรอกนอง โรงเรียนวัดบางกะ ไซย ซึ่งแยกตามตารางจำนวนครู และนักเรียน ดังนี้

โรงเรียน	ครู (คน)	นักเรียน (คน)	รวม
1.โรงเรียนบ้านตาเรือ	32	650	682
2.โรงเรียนบ้านทับช้าง	34	692	726
3.โรงเรียนบ้านโป่งน้ำร้อน	30	650	680
4.โรงเรียนบ้านทรัพย์เจริญ	34	693	727
5.โรงเรียนวัดโป่ง	8	160	168
6.โรงเรียนวัดเนินมะหาด	19	360	379
7.โรงเรียนบ้านหนองสลุต	22	372	394
8.โรงเรียนบ้านตรอกนอง	12	180	192
9.โรงเรียนวัดบางกะไซย	13	194	207
10.โรงเรียนวัดดอนตาล	10	170	180
รวม	211	4,120	4,331

ระยะที่ 1 ก่อนการดำเนินการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้โดยใช้พื้นที่เป็นฐาน

1. ประสานเขตพื้นที่ศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยมีศึกษานิเทศก์ และครูช่วยกันวิเคราะห์ ประเด็นปัญหาและความเป็นไปได้ในการเข้าร่วมกิจกรรม คือ

1.1 ปัญหาด้านบุคลากร เป็นปัญหาที่สำคัญ คือ ขาดแคลนครูและบุคลากรที่มี คุณภาพ มีครูไม่ครบชั้นเรียน มีครูไม่ตรงกับสาขาวิชาเอก ขาดความชำนาญเฉพาะด้าน ครูคนเดียว ต้องสอนหลายระดับและหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจการ ปฏิบัติงาน

1.2 ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จากการประเมินคุณภาพภายนอกโดย สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษาขนาดเล็กขาด ความพร้อมในด้านต่างๆ อยู่มาก โดยเฉพาะมาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณ์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง เป็นต้น

จากผลการวิเคราะห์ปัญหาพร้อมกันเบื้องต้น จึงเลือกโรงเรียนที่พร้อมในการเรียนรู้และต้องการพัฒนากิจกรรมผู้เรียนด้วยจิตวิญญาณความเป็นครูและออกแบบกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งพบว่ามี 9 โรงเรียน ที่ให้ความสนใจและต้องการพัฒนาท้องถิ่น โดยที่สถาบันอุดมศึกษาเป็นพี่เลี้ยง

2.เชิญผู้อำนวยการโรงเรียน และครูที่ดูแลกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ทุกโรงเรียน เพื่อประชุมชี้แจง นโยบายของโครงการ รวมทั้ง ให้แต่ละโรงเรียนสรุปบทเรียนว่าที่ผ่านได้เรียนรู้อะไร (What) มีการเปลี่ยนแปลงอะไรเกิดขึ้นบ้างในระดับโรงเรียน ครู องค์กรความรู้ที่ได้รับจากการดำเนินงานมีอะไรบ้าง (Knowledge) และชุมชน ผู้ปกครอง วัด มีส่วนร่วมบ้างหรือไม่ ของปีการศึกษา 2559

ประเด็นที่พบคือ

2.1 ครูยังไม่เข้าใจในการจัดกิจกรรม ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ (เปิดใจ) การมองของครู เป็นภาระมากในการจัดการเรียนการสอน

2.2 การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ของครู ขาดการบูรณาการ และแนวทางที่ชัดเจน

2.3 กิจกรรมที่พัฒนาในโรงเรียน เป็นกิจกรรมที่หลากหลายแต่ขาดการเชื่อมโยง

2.4 ครูขาดการเติมเต็มในด้านวิชาการ และครูทำหน้าที่หลากหลายในโรงเรียนตามนโยบายโรงเรียนและภาครัฐ

2.5 ขาดการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อนในด้านวิชาการ และหนุนเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน

ระยะที่ 2 ผลการสร้างและตรวจสอบรูปแบบการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้โดยการบูรณาการตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดจันทบุรี

ในการออกแบบกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ร่วมกัน คณะครูได้นำแนวคิดของทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิซิมทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist Theory) เป็นทฤษฎีที่ว่าด้วยการสร้างความรู้ ได้มีการเปลี่ยนจากเดิมที่เน้นการศึกษาปัจจัยภายนอกมาเป็น สิ่งเร้าภายใน ซึ่งได้แก่ ความรู้ความเข้าใจ หรือกระบวนการรู้คิด กระบวนการคิด(Cognitive processes) ที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยภายในมีส่วนช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย และความรู้เดิมมีส่วนเกี่ยวข้องและเสริมสร้างความเข้าใจของผู้เรียน แนวคิดของทฤษฎีคอนสตรัคติวิซิม(Constructivism) หรือ เรียกชื่อแตกต่างกันไป ได้แก่ สร้างสรความรู้นิยม หรือ สรรสร้างความรู้นิยม หรือ การสร้างความรู้

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับคอนสตรัคติวิซิม สรุปเป็นสาระสำคัญได้ดังนี้

1. ความรู้ของบุคคลใด คือ โครงสร้างทางปัญญาของบุคคลนั้นที่สร้างขึ้นจากประสบการณ์ในการคลี่คลายสถานการณ์ที่เป็นปัญหาและสามารถนำไปใช้เป็นฐานในการแก้ปัญหาหรืออธิบายสถานการณ์อื่น ๆ ได้

2. นักเรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยวิธีการที่ต่าง ๆ กัน โดยอาศัยประสบการณ์และ

โครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่เดิม ความสนใจและแรงจูงใจภายในตนเองเป็นจุดเริ่มต้น

3. ครูมีหน้าที่จัดการให้นักเรียนได้ปรับขยายโครงสร้างทางปัญญาของนักเรียนเอง ภายใต้ข้อสมมติฐานต่อไปนี้

3.1 สถานการณ์ที่เป็นปัญหาและปฏิสัมพันธ์ทางสังคมก่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา

3.2 ความขัดแย้งทางปัญญาเป็นแรงจูงใจภายในให้เกิดกิจกรรมการไตร่ตรองเพื่อขจัดความขัดแย้งนั้น Dewey ได้อธิบายเกี่ยวกับลักษณะการไตร่ตรอง (Reflection) เป็นการพิจารณาอย่างรอบคอบ กิจกรรมการไตร่ตรองจะเริ่มต้นด้วยสถานการณ์ที่เป็นปัญหา น่าสงสัย งงวยยุ่งยาก ซับซ้อน เรียกว่า สถานการณ์ก่อนไตร่ตรอง และจะจบลงด้วยความแจ่มชัดที่สามารถอธิบายสถานการณ์ดังกล่าว สามารถแก้ปัญหาได้ ตลอดจนได้เรียนรู้และพึงพอใจกับผลที่ได้รับ

3.3 การไตร่ตรองบนฐานแห่งประสบการณ์และโครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่เดิม ภายใต้การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม กระตุ้นให้มีการสร้างโครงสร้างใหม่ทางปัญญา

จากแนวคิดข้างต้นนี้กระบวนการเรียนการสอนในแนวคอนสตรัคติวิซิม จึงมักเป็นไปในแบบที่ให้นักเรียนสร้างความรู้จากการช่วยกันแก้ปัญหา (Cooperative problem solving) กระบวนการเรียนการสอนจะเริ่มต้นด้วยปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา (Cognitive conflict) นั่นคือประสบการณ์และโครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่เดิม ไม่สามารถจัดการแก้ปัญหาที่ลดลงตัวพอดีเหมือนปัญหาที่เคยแก้มาแล้ว ต้องมีการคิดค้นเพิ่มเติมที่เรียกว่า “การปรับโครงสร้าง” หรือ “การสร้างโครงสร้างใหม่” ทางปัญญา (Cognitive restructuring) โดยการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ถกเถียงปัญหา ซักค้ำจนกระทั่งหาเหตุผล หรือหลักฐานในเชิงประจักษ์มาขจัดความขัดแย้งทางปัญญาภายในตนเอง และระหว่างบุคคลได้

สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิซิม

ต่อไปนี้จะสรุปแนวคิดของทฤษฎีคอนสตรัคติวิซิม โดยเน้นเกี่ยวกับลักษณะของสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผู้เรียนลงมือกระทำด้วยตนเอง (Learning are active) ความสำคัญของการเรียนตามแนวทฤษฎี คอนสตรัคติวิซิม เป็นกระบวนการ ที่ผู้เรียนบูรณาการข้อมูลใหม่กับประสบการณ์ที่มีมาก่อนหรือความรู้อื่นของผู้เรียน และสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ แนวคิดที่หลากหลายเป็นสิ่งที่มีค่าและจำเป็น (Multiple perspective are valued and necessary) ตามแนวทางทฤษฎีคอนสตรัคติวิซิม กล่าวว่า ผู้เรียนจะต้องสร้างแนวคิดของตนเอง แนวคิดนี้จำเป็นต้องประกอบด้วยแนวคิดที่หลากหลายและ กว้างขวาง อาจมาจากแหล่งข้อมูลต่างๆ โดยที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ เช่น ครู กลุ่มเพื่อน นักเขียน และหนังสือ เป็นต้น ทฤษฎีคอนสตรัคติวิซิมส่งเสริมให้ผู้เรียนรวบรวมแนวคิดที่หลากหลายและสังเคราะห์สิ่งเหล่านี้เป็นแนวคิดที่บูรณาการขึ้นมาใหม่

2. การเรียนรู้ควรสนับสนุนการร่วมมือกันไม่ใช่การแข่งขัน (Learning should support collaboration, not competition) จากการแลกเปลี่ยนแนวคิดที่หลากหลายนั้นหมายถึงการร่วมมือ ในระหว่างที่มีการร่วมมือ ผู้เรียนต้องมีการสนทนากับคนอื่นๆ เกี่ยวกับเรื่องที่กำลังเรียนรู้ กระบวนการนี้คือ การร่วมมือและแลกเปลี่ยน หรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งเป็นการทำให้ผู้เรียนตกผลึกและถ่วงถ่วงสิ่งที่สร้างขึ้นแทนความรู้ภายในสมอง มาเป็นคำพูดที่ใช้ในการสนทนาที่แสดงออกมาภายนอกที่เป็นรูปธรรม และส่งเสริมการสังเคราะห์ความรู้ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ และการสร้าง

ความหมายในการเรียนรู้ของตนเอง ดังนั้น สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่จัดให้มีการร่วมมือกันจะเป็น การส่งเสริมการสร้างความรู้ซึ่งเป็นที่มีความจำเป็นจำเป็นต่อการเรียนรู้

3. ให้ความสำคัญกับการควบคุมตนเองตามระดับของผู้เรียน (Focuses control at the learner level) ถ้าผู้เรียนลงมือกระทำในบริบท การเรียนรู้ โดยการร่วมมือกับผู้เรียนคนอื่น และ ผู้สอน และจำเป็นต้องควบคุมกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองมากกว่าการเรียนรู้ในลักษณะที่เป็นผู้รับ ฟัง (Passive listening) จากการบรรยายของผู้สอน นี้แสดงเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพื้นฐานกิจกรรม การเรียนรู้ในห้องเรียน

4. นำเสนอประสบการณ์การเรียนรู้ที่ตรงกับสภาพที่เป็นจริงหรือประสบการณ์การเรียนรู้ ในชีวิตจริง (Provides authentic, real-world learning experiences) ความรู้ที่ถูกแยกออกจาก บริบทในสภาพจริงในระหว่างการสอนสิ่งที่เรียนเป็นสิ่งที่ไม่ใช่สภาพจริงนั้น มักจะเป็น สิ่งที่ไม่มีความหมายต่อผู้เรียนมากนัก แต่สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม ที่จัด สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ในสถานการณ์ต่างๆที่อยู่ในบริบทของสภาพจริง ดังนั้นประสบการณ์ การเรียนรู้ที่ประยุกต์ไปสู่ปัญหาในชีวิตจริง (Real world problems) จะช่วยสร้างการเชื่อมโยงที่ แข็งแกร่ง และส่งผลให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์สิ่งที่ได้เรียนไปสู่สถานการณ์ใหม่ในสภาพชีวิตจริงได้

การออกแบบการสอนตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึมข้อตกลงเบื้องต้นของการออกแบบ การสอนที่มีพื้นฐานจากทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม (Constructivism) Bednar etal (1991) ได้ให้ ข้อตกลงไว้ดังนี้

1. การสร้างการเรียนรู้ (Learning Constructed) ความรู้จะถูกสร้างจาก ประสบการณ์การเรียนรู้เป็นกระบวนการสร้าง สิ่งขึ้นแทนความรู้(Representation)ในสมองที่ผู้เรียน เป็นผู้สร้างขึ้น

2. การแปลความหมายของแต่ละคน (Interpretation personal) การเรียนรู้เป็นการแปลความหมายตามสภาพจริง (Real world) ของแต่ละคน" การเรียนรู้เป็นผลจากการแปล ความหมายตามประสบการณ์ของแต่ละคน

3. การเรียนรู้เกิดจากการลงมือกระทำ (Learning active) การเรียนรู้เป็นการที่ ผู้เรียนได้ลงมือกระทำซึ่งเป็นการสร้าง ความหมายที่พัฒนาโดยอาศัยพื้นฐานของประสบการณ์

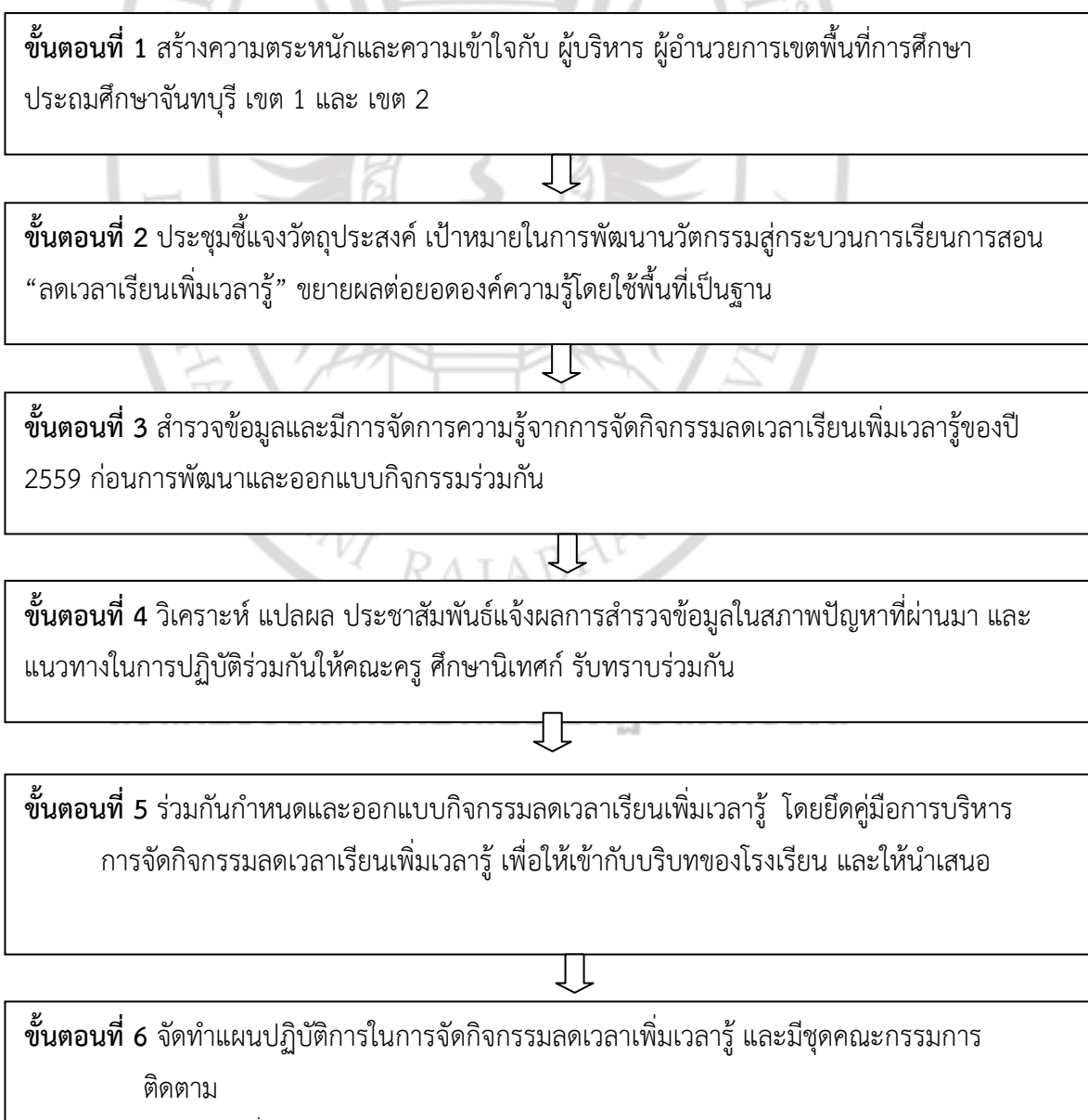
4. การเรียนรู้ที่เกิดจากการร่วมมือ (Learning Collaborative) ความหมายในการ เรียนรู้เป็นการต่อรองจากแนวคิด ที่หลากหลาย "การพัฒนาความคิดรวบยอดของตนเอง ได้มาจากการร่วมแบ่งปัน แนวคิดที่หลากหลายในกลุ่ม และในขณะเดียวกันก็ปรับเปลี่ยนการสร้างสิ่งที่แทน ความรู้ในสมอง(Knowledge representation)ที่สนองตอบต่อแนวคิดที่หลากหลายนั้น หรืออาจ กล่าวได้ว่า ในขณะที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยการอภิปรายเสนอความคิดเห็นที่หลากหลายของแต่ละ คน ผู้เรียนจะมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างความรู้ของตนด้วยและสร้างความหมายของตนเองขึ้นมา ใหม่ ซึ่งตรงกับแนวคิด Cunningham ที่กล่าวว่า "บทบาทของการศึกษา คือ การส่งเสริมให้เกิดความ ร่วมมือกับคนอื่นจากการร่วมแสดงแนวคิดที่หลากหลายที่จะทำให้เกิดปัญหาเฉพาะและนำไปสู่การ เลือจุดหรือสถานการณ์ที่พวกเขาจะยอมรับในระหว่างกัน...."

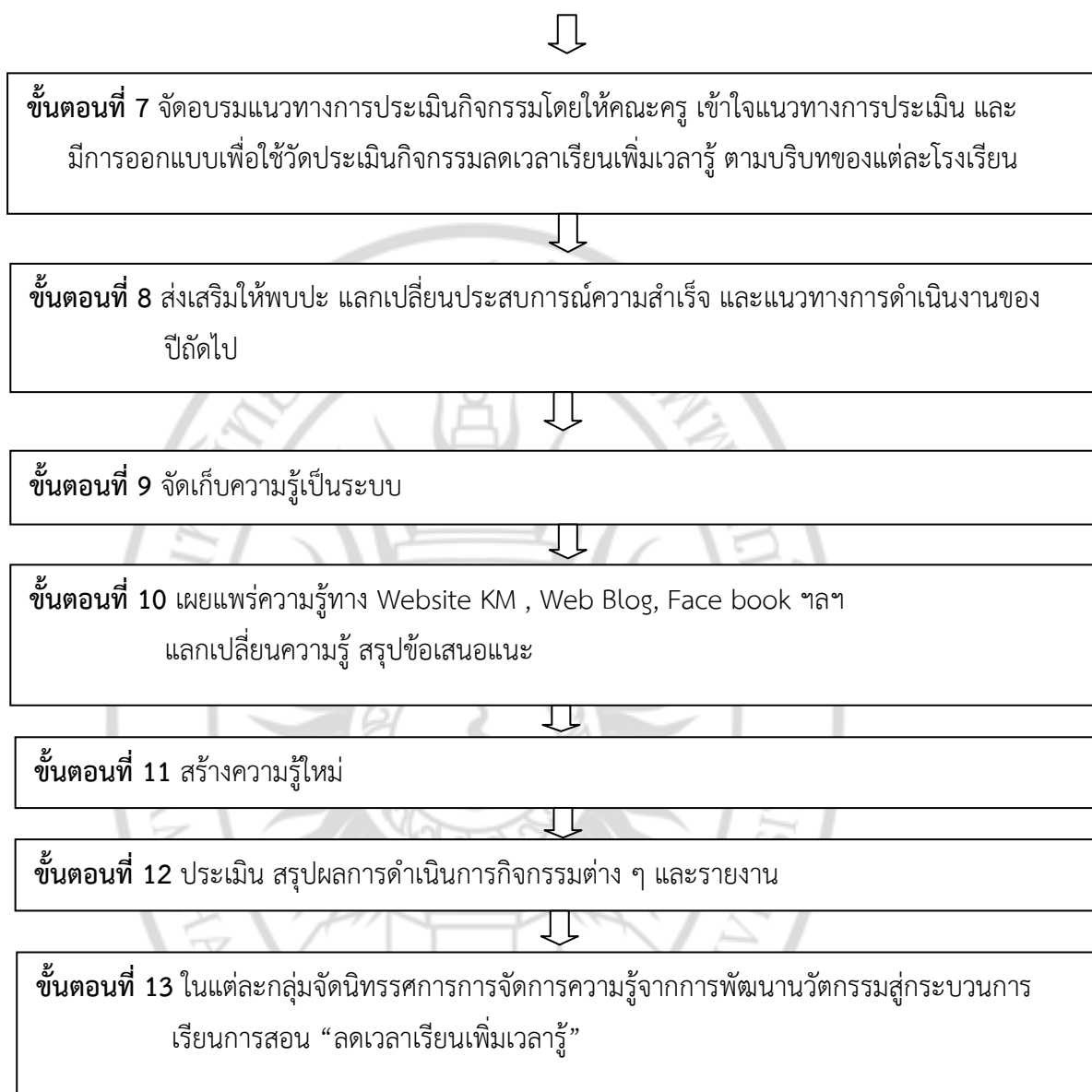
5. การเรียนรู้ที่เหมาะสม (Learning Situated) ควรเกิดขึ้นในสภาพชั้นเรียนจริง (Situating or anchored) " การเรียนรู้ต้องเหมาะสมกับบริบทของสภาพจริง หรือสะท้อนบริบทที่เป็นสภาพจริง"

6. การทดสอบเชิงการบูรณาการ (Testing Integrated) การทดสอบควรจะเป็นการบูรณาการเข้ากับภารกิจการเรียน (Task) ไม่ควรเป็นกิจกรรมที่แยกออกจากบริบท การเรียนรู้ " การวัดการเรียนรู้ เป็นวิธีการที่ผู้เรียนใช้โครงสร้างความรู้เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมให้เกิดการคิดในเนื้อหาการเรียนรู้นั้น ๆ "

จากข้อมูลเบื้องต้น คณะครู และคณาจารย์ที่เข้าร่วมการออกแบบกิจกรรมเข้าใจตรงกันในแนวคิดทฤษฎี เพื่อขับเคลื่อนและออกแบบกิจกรรมร่วมกัน

รูปแบบกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในการขยายผลมี 13 ขั้นตอน ดังแสดงตามภาพประกอบ ดังนี้

ดังรายละเอียดของแต่ละขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สร้างความตระหนักและความเข้าใจกับผู้บริหาร ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 และเขต 2

วิธีการสร้างความความเข้าใจกับผู้บริหารและคณะขององค์กรเพื่อได้รับการสนับสนุนในการดำเนินงาน โดยแจ้งวัตถุประสงค์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาท้องถิ่นโดยมีสถาบันอุดมศึกษาเป็นที่เล็ง ในเป้าหมาย นโยบาย วัตถุประสงค์ ตลอดจนประโยชน์ที่โรงเรียนจะได้รับทั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏ ดังต่อไปนี้

1. ได้รูปแบบ หรือการออกแบบการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ร่วมกัน และสามารถนำเอากิจกรรมที่ได้รับการอบรมไปใช้ปรับใช้ตามบริบทของโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม

2. ได้แนวทางร่วมกันในการออกแบบกิจกรรม และนำไปทดลองใช้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โดยมีคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นพี่เลี้ยง

ผู้บริหารรับทราบ ชักถาม กระบวนการในการขยายผลต่อยอดองค์ความรู้โดยใช้พื้นที่เป็นฐาน กับโรงเรียนในจังหวัดจันทบุรี ในขั้นตอนการปฏิบัติงานและให้ความสนับสนุนการจัดการความรู้ซึ่งมีวิธีการดังนี้

1. เข้าพบผู้บริหารและเรียนชี้แจงด้วยวาจา แนวทาง และความเป็นไปได้ ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาท้องถิ่น โดยมีสถาบันอุดมศึกษาเป็นพี่เลี้ยงในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

2. แต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงานจัดทำกรพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาท้องถิ่น โดยมีอธิการบดีเป็นประธาน คณบดีครุศาสตร์ และอาจารย์ที่สนใจเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในครั้งนี้ เช่น มีจิตอาสา และมองเป้าหมายเหมือนกันในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาได้อย่างแท้จริง

3. คณะครูได้รับการอบรมและเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้จะได้รับแจกเอกสารคู่มือการใช้การบริหารการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ เพื่อให้แต่ละกลุ่มได้อ่านและทำความเข้าใจในกระบวนการ

ขั้นตอนที่ 2 ประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์เป้าหมายในการพัฒนานวัตกรรมสู่กระบวนการเรียนการสอน “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ขยายผลต่อยอดองค์ความรู้โดยใช้พื้นที่เป็นฐาน

ขั้นตอนที่ 3 สสำรวจข้อมูลและมีกรจัดการความรู้จากการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ของปี 2559 ก่อนการพัฒนาและออกแบบกิจกรรมร่วมกัน

วิธีการสำรวจลักษณะของการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ของปี 2559 ซึ่งมีแบบฟอร์มในการสำรวจลักษณะตามแบบฟอร์ม ดังนี้

แบบฟอร์ม 1 แบบสำรวจลักษณะของการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้	
โปรดอ่านข้อความด้านล่างและสำรวจว่าโรงเรียนของท่านมีการดำเนินการในเรื่องการออกแบบกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้อยู่ในระดับใด 0 – ไม่มีเลย/มีน้อยมาก 1 – มีน้อย 2 - มีระดับปานกลาง 3 - มีในระดับที่ดี 4 – มีในระดับที่ดีมาก	
การจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้	สิ่งที่มีอยู่ / ทำอยู่
1.1 โรงเรียนมีการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อหาจุดแข็งจุดอ่อนในเรื่องการออกแบบกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลา เพื่อปรับปรุงในเรื่องการยกระดับคุณภาพการศึกษา เช่น ยังขาดความรู้ที่จำเป็นเช่น บางรายวิชาในการจัดกิจกรรมเข้าสู่กระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้ง่ายต่อการนำไปใช้ ไม่ทราบว่ามีคนไหนเก่งเรื่องอะไร ฯลฯ และมีวิธีการที่ชัดเจนในการแก้ไข ปรับปรุง	

แบบฟอร์ม 1 แบบสำรวจลักษณะของการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้	
โปรดอ่านข้อความด้านล่างและสำรวจว่าโรงเรียนของท่านมีการดำเนินการในเรื่องการออกแบบกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้อยู่ในระดับใด 0 – ไม่มีเลย/มีน้อยมาก 1 – มีน้อย 2 - มีระดับปานกลาง 3 - มีในระดับที่ดี 4 – มีในระดับที่ดีมาก	
การจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้	สิ่งที่มีอยู่ / ทำอยู่
1.2 การมีเครือข่ายเพื่อการส่งเสริมการบูรณาการการทำงานร่วมกันภายในโรงเรียนและระหว่างโรงเรียนด้วยกัน	
1.3 มีการจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุงแก้ไขในการจัดกิจกรรม ระหว่างครูด้วยกัน และ ครูกับผู้เชี่ยวชาญ	
1.4 มีการจัดกิจกรรมให้ความช่วยเหลือ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการพัฒนานวัตกรรมสู่กระบวนการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง	
1.5 มีการออกแบบกิจกรรมแต่ละกิจกรรมร่วมกัน	
1.6 มีการออกแบบวัดและประเมินกิจกรรมโดยได้รับความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ	
1.7 การมีเครือข่ายนักวิชาการในพื้นที่เพื่อ ร่วมวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล	
1.8 มีการสนับสนุนให้มีอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเป็นที่เลี้ยงเพื่อช่วยหาคำปรึกษาในการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล	
1.9 มีการจัดกิจกรรมโดยใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ไม่ต้องใช้งบประมาณ	
1.10 มีการจัดทำคู่มือ แนวทาง วิธีการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์	
ผู้ทบทวน / ผู้อนุมัติ : (CKO / ผู้บริหารระดับสูงสุด)	

ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์ แปลผล ประชาสัมพันธ์แจ้งผลการสำรวจข้อมูลในสภาพปัญหาที่ผ่านมา และแนวทางในการปฏิบัติร่วมกันให้คณะครู ศึกษานิเทศก์ รับทราบร่วมกัน

ขั้นตอนที่ 5 ร่วมกันกำหนดและออกแบบกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โดยยึดคู่มือการบริหารจัดการกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ เพื่อให้เข้ากับบริบทของโรงเรียนและให้นำเสนอในภาพรวม

ขั้นตอนที่ 6 จัดทำแผนปฏิบัติการในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ และมีชุดคณะกรรมการติดตาม ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

วิธีการที่ 1 เตรียมผู้บริหารและคณะครู

1. ทำความเข้าใจประชุม ชี้แจง เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ให้กับผู้บริหารและคณะครู รวมทั้ง พี่เลี้ยงที่เป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี โดยพร้อมเพรียงกัน

2. สร้างทีมและแกนนำ โดยแต่งตั้งทีมที่ปรึกษา และคณะกรรมการติดตาม ให้คำปรึกษา และประเมินผลการปฏิบัติ

3. ศึกษาบริบทโรงเรียนแต่ละโรงเรียนและสภาพในการออกแบบกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ว่าเป็นอย่างไร

4. การสร้างความเชื่อถือและการทำงานแบบมีส่วนร่วมโดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Work shop) ทบทวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 และคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏฯ เข้าร่วมในการจัดประชุม

5. สร้างวิสัยทัศน์การจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลาในโรงเรียนโดยใช้เทคนิควิธีสกัดความรู้จากการปฏิบัติ เทคนิคการแลกเปลี่ยนความรู้ฟังลึก การเล่าเรื่อง (Storytelling) ให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันสร้างวิสัยทัศน์ และแผนปฏิบัติการในการจัดกิจกรรม

วิธีการที่ 2 การจัดทำแผน / พัฒนาศักยภาพทีม

1. ร่วมกันจัดทำแผน และออกแบบกิจกรรม รวมถึงการออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผล กิจกรรมแต่ละประเภท

2. สร้างตัวชี้วัดความสำเร็จและความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

วิธีการที่ 3 ปฏิบัติการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ในการสร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างโรงเรียนและเขตพื้นที่

1. ส่งเสริมการแสวงหาความรู้จากกิจกรรมใหม่ๆ เพื่อต่อยอดองค์ความรู้เดิม

2. ทำการสรุป ทบทวนแผนกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ของปีที่ผ่านมา (ด้วยเทคนิคการประเมินผลหลังการปฏิบัติ : AAR)

3. ดำเนินการนำร่องใช้กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในกระบวนการจัดกิจกรรม

4. สรุปบทเรียนสะท้อนผลและทบทวนแผนการจัดการเรียนรู้ของกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ร่วมกัน

5. ดำเนินการยกระดับความรู้ และการจัดการความรู้ในประเด็นอื่นจนเกิดความรู้ โดยการประชุมเสวนารายงานกลุ่ม อภิปรายร่วมกัน ประเมินผลผลของการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในระหว่างดำเนินงานและสรุปกระทำตลอด

ระยะเวลาของการดำเนินการ

1) ประเมินผลของการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้โดยสรุป

1.1) กระบวนการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

1.2) การเรียนรู้ทั้งระดับบุคคลและระดับกลุ่ม

1.3) การเสริมแรงทางบวก ให้รางวัล วุฒิบัตรและเผยแพร่ผลงาน ใน Website แผ่นภาพ ป้ายประกาศ และหรือสิ่งพิมพ์ของเครือข่าย ตลอดจนการจัดนิทรรศการ

2) เวทีสรุปผลการวิจัย

2.1) นิทรรศการแสดงผลงาน

2.2) การนำเสนอผลการวิจัยที่ส่วนกลาง

ขั้นตอนที่ 7 จัดอบรมแนวทางการประเมินกิจกรรมโดยให้คณะครู เข้าใจแนวทางการประเมินและการออกแบบเพื่อใช้วัดผลและประเมินผลกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ตามบริบทของแต่ละโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 8 ส่งเสริมให้พบปะ แลกเปลี่ยน ประสบการณ์ความสำเร็จ และแนวทางการดำเนินงานของปีถัดไป

วิธีการในการส่งเสริมพบปะ แลกเปลี่ยน ประสบการณ์ความสำเร็จ มีวิธีดังนี้

1. ประชุมกลุ่มย่อย ในแต่ละกลุ่ม เพื่อทำการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ ความสำเร็จในการออกแบบกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

2. ค้นหาประเด็นความรู้ที่นำมาสู่ความสำเร็จของการพัฒนานวัตกรรมและต่อยอดองค์ความรู้เดิม และองค์ความรู้ใหม่จากการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้และยกระดับการศึกษาได้จริง

ขั้นตอนที่ 9 จัดเก็บความรู้เป็นระบบ

ขั้นตอนที่ 10 เผยแพร่ความรู้ทาง Website KM, Web Blog, Face book เป็นต้น เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และสรุปข้อเสนอแนะร่วมกัน

ขั้นตอนที่ 11 สร้างความรู้ใหม่ โดยคณะครูในทีมประชุมปรึกษาหารือกัน ค้นหา ความรู้ จากเอกสารสิ่งพิมพ์ จากเว็บไซต์นำมารวบรวมเป็นความรู้ใหม่ โดยเฉพาะการออกแบบกิจกรรมที่นำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาได้อย่างแท้จริง

ขั้นตอนที่ 12 ประเมินผล สรุปผลการดำเนินการกิจกรรมต่างๆ และรายงาน

ขั้นตอนที่ 13 ให้แต่ละกลุ่มจัดนิทรรศการการจัดการความรู้ (ตลาดนัดความรู้กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้”

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาพที่ 4.11 ประชุม ปรัชษาหารือ ในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้แนวทางความเป็นไปได้ โดยมี รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 และศึกษานิเทศก์ เข้าร่วมประชุมในครั้งนี้

ภาพที่ 4.12 จัดประชุมเชิงปฏิบัติการบริหารจัดการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ 4 H ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

ภาพที่ 4.13 คณะครู ทำความเข้าใจในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้และออกแบบร่วมกัน

ภาพที่ 4.14 การออกแบบกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ของแต่ละโรงเรียนเพื่อนำเสนอในภาพรวม
ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ระยะที่ 3 ออกแบบประเมินการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ร่วมกัน

หลังการดำเนินโครงการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

จากสภาพปัญหาที่พบ อาจารย์ในมหาวิทยาลัยฯ และ ศึกษานิเทศก์เขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 และเขต 2 ได้ประชุมปรึกษาหารือ ในการออกแบบกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ เพื่อใช้ในการปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน ในการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน ส่วนในการจัดกิจกรรม ครูที่โรงเรียนสามารถ ออกแบบกิจกรรมได้เอง แต่ต้องรู้ว่ากิจกรรมที่ได้ตอบโจทย์อะไร เป้าหมาย ชัดเจน

อาจารย์ในมหาวิทยาลัยฯ ในโครงการจำเป็นต้องลงพื้นที่เพื่อกำกับติดตามความก้าวหน้า และให้กำลังใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเติมเต็มในด้านวิชาการ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงสุด

ภาพที่ 4.15 ประชุมเชิงปฏิบัติการ ในการออกแบบวัดผลและประเมินผล
กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

1. เชื่อมโยงตัวชี้วัด ตามหลักสูตร
2. เน้นจัดกิจกรรม 4H
3. ผู้เรียนเป็นสุข
4. สนุกกับการคิดขั้นสูง (การแสวงหาความรู้ การแก้ไขปัญหา)
5. มุ่งทำงานเป็นทีม
6. ลุ่มลึกแหล่งเรียนรู้ (เทคโนโลยี ภูมิปัญญา และสิ่งแวดล้อม)
7. สู่การประเมินตามสภาพจริงและเน้นการปฏิบัติ

พบว่า

- 1.ทุกคนเปิดใจ 2.แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ครู ผู้ปกครอง นักเรียนและระหว่างโรงเรียน
- 3.ได้อรรถความรู้ใหม่ กระบวนการคิด สู่แนวปฏิบัติร่วมกัน
- 4.เพิ่มเครือข่ายทางวิชาการและร่วมกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งผู้เรียนและครูผู้สอน

ปัจจัยที่เอื้อให้ประสบความสำเร็จหรือไม่สำเร็จเพราะอะไร

แยกได้ดังนี้

ครูผู้สอน

- 1.ครูทุกคนเปิดใจ (ไม่เป็นน้ำเต็มแก้ว) พร้อมรับการพัฒนา และมีเป้าหมายที่ชัดเจน ปรับกระบวนการเรียนการสอน และขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกัน
- 2.เกิดความเชื่อมั่นในการออกแบบกิจกรรมและกล้าเผชิญกับปัญหามากขึ้น
- 3.เกิดความภาคภูมิใจเมื่อได้เห็นพัฒนาการของโครงการที่ดีขึ้น หลังจากนำรูปแบบกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ไปปรับใช้

ภาพที่ 4.16 ครูออกมาแนะนำเสนอในรูปแบบการวัดผลและประเมินผล

นักเรียน

- 1.ผู้เรียนมีความสุข ในการเข้าร่วมกิจกรรม โดยการประเมินจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม เช่น การแสดงความคิดเห็น การแก้ไขปัญหาเองได้ และการให้ความสนใจ
- 2.ผู้เรียนรู้จักการทำงานเป็นทีม เพื่อให้งานสำเร็จ แบ่งหน้าที่ ชัดเจน
- 3.ผู้เรียนแสวงหาการเรียนรู้ได้เอง เพื่อนำมาคิด และออกแบบกิจกรรมช่วยครู

ภาพที่ 4.17 ผลงานของนักเรียนจากการวาดภาพพระบายสี

ภาพที่ 4.18 ผลงานของนักเรียนจากการห่อขนมจากใบตอง

สิ่งแวดล้อม

ภายใต้พื้นที่ของโรงเรียนติดกับการเกษตร นักเรียนส่วนใหญ่เป็นชาวสวน ซึ่งมีผู้ปกครอง มีพื้นที่สวนในการเพาะปลูก เช่น มังคุด ทุเรียน ลองกอง หรือแม้กระทั่งพืชสมุนไพร บางโรงเรียนมีการจัดทำสวนหย่อมปลูกพืชสมุนไพร ที่ โรงเรียน และสังเกตการณ์เจริญเติบโต ศึกษาสรรพคุณของสมุนไพรแต่ละชนิด

ภาพที่ 4.19 ครูและนักเรียนกำลังเรียนรู้การเจริญเติบโตของต้นกล้วย

อาจารย์ในมหาวิทยาลัย

1. อาจารย์ในมหาวิทยาลัยทำหน้าที่หลักคือ เป็นพี่เลี้ยง เพื่อเติมเต็มในวิชาการ หนุนเสริมทักษะทางวิชาการ ให้กับครูผู้สอน
2. อาจารย์ในมหาวิทยาลัยฯ มีส่วนร่วมในการพัฒนานวัตกรรม และการออกแบบกิจกรรม ให้กับครูผู้สอน
3. ร่วมสร้างพลังการทำงานร่วมกัน และให้คุณค่า ครูผู้สอน (ให้กำลังใจ)

ชุมชน ผู้ปกครอง ประชาชนชาวบ้าน

1. ผู้ปกครอง ตื่นตัว ใ้ลูกๆ มีความรับผิดชอบมากขึ้น
2. ผู้ปกครองให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้มากขึ้น ประเมินจากความสนใจ การแสดงความคิดเห็นในเชิงบวกมากขึ้น จากการจัดเวทีแลกเปลี่ยน
3. ประชาชนชาวบ้านเริ่มมีบทบาทมากขึ้น ที่โรงเรียนให้คุณค่า ให้ความสำคัญ พร้อมในการถ่ายทอด เช่น การทำขนมโบราณ การปลูกพืชปลอดสารพิษ และอาหารโบราณของคนจันทบุรี

ภาพที่ 4.20 นักวิจัย ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู ชวบ้าน และนักเรียน ถอดบทเรียนร่วมกัน ในการพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้ประเด็นเรื่องของ “กล้วย”

ภาพที่ 4.21 ผลผลิตจากกล้วย และดอกอัญชัน ที่มีความชัดเจน และนักเรียนให้ความสนใจ

โครงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาวัฒนธรรม
สู่กระบวนการเรียนการสอน
“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
 ขยายผล ต่อยอดองค์ความรู้โดยใช้พื้นที่เกษตรเป็นฐาน

กล้วย → เค้กกล้วยคาชา

ดอกอัญชัน → น้ำอัญชัน

1. เปิดใจ
2. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ครู ผู้ปกครอง นักเรียน ชวบ้าน
3. ให้องค์ความรู้ใหม่ กระบวนการคิด สู่แนวปฏิบัติร่วมกัน

ภาพที่ 4.22 ประชุมวิชาการในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โดยมีนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ร่วมเรียนรู้ และสังเกตการณ์

การทบทวนหลังการปฏิบัติ (AAR)

การดำเนินโครงการพัฒนานวัตกรรมรูปแบบการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โดยใช้พื้นที่เป็นฐาน โดยจะดำเนินการทันทีหลังปิดเทอม เพื่อประมวลและรวบรวมปัญหาข้อขัดข้องต่างๆ จาก การดำเนินโครงการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ทุกกลุ่ม โดยเฉพาะครูและสถานศึกษา เพื่อนำมาทบทวน ปรับปรุง แก้ไขในการวางแผนดำเนินโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้

ผลที่ได้จากการพัฒนานวัตกรรมรูปแบบการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โดยใช้พื้นที่เป็นฐาน คือ

1. ผู้เรียนให้ความสนใจสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวและสามารถเรียนรู้ได้ดี เช่น พื้นที่คือการเกษตร ทุกคนเริ่มมองจากสิ่งง่ายไปยาก คือ การปลูกต้นกล้วย การแปรรูปผลิตภัณฑ์ การจำหน่าย การสร้างรายได้ให้กับนักเรียน และสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน หรืออาชีพได้
2. ผู้ปกครองให้การสนับสนุนเนื่องจากมีประสบการณ์จริงในเรื่องการเพาะปลูกต้นกล้วย การแปรรูป
3. ครูให้คำปรึกษา และอำนวยความสะดวก เมื่อนักเรียนให้ความสนใจ และอยากพัฒนา กิจกรรม นวัตกรรม หรือสื่อการเรียนการสอน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี